

Корисні поради та матеріали для організації виховної роботи в новому навчальному році.

Виховна робота завжди була невід'ємною складовою освітнього процесу, а зараз, в умовах військової агресії рф проти України, її важливість складно переоцінити. Усе, що відбувається зараз – виклик для школи, для вчителів та учнів. Звісно, постає питання: як саме працювати просто зараз, як розставити акценти?

Найважливішими напрямками виховної роботи зараз мають стати:

- психологічна та емоційна підтримка учнів;
- навчання правил поведінки в умовах воєнного стану (під час повітряних тривог, поводження з вибухонебезпечними предметами, перша медична допомога тощо);
- адаптація та підтримка учнів-ВПО;
- розвиток критичного мислення та медіаграмотності;
- національно-патріотичне виховання.

Розглянемо кожен із цих напрямів детальніше.

Психологічна та емоційна підтримка учнів

Зараз учні найбільше потребують підтримки та розуміння, академічні успіхи та оцінки відходять на другий план. Той факт, що діти, на жаль, поступово вимушено звикають до нових реалій, не означає, що вони можуть обійтися без підтримки дорослих. Вони як ніколи її потребують. Їм потрібна наша впевненість у тому, що все буде добре, наша стійкість та віра в перемогу навіть у важкі часи невизначеності.

Проводьте години спілкування у форматі тренінгів, спрямованих на стабілізацію психологічного та емоційного стану дітей, навчайте учнів прийомам, які допоможуть їм швидко опанувати себе у критичних ситуаціях (і, звісно, практикуйте їх самі!). До речі, не обов'язково відкладати тематичні вправи лише до годин спілкування, ви можете виконувати їх разом із учнями на початку чи наприкінці заняття.

стаття [«5 вправ для підвищення емоційної стійкості учнів»](#);

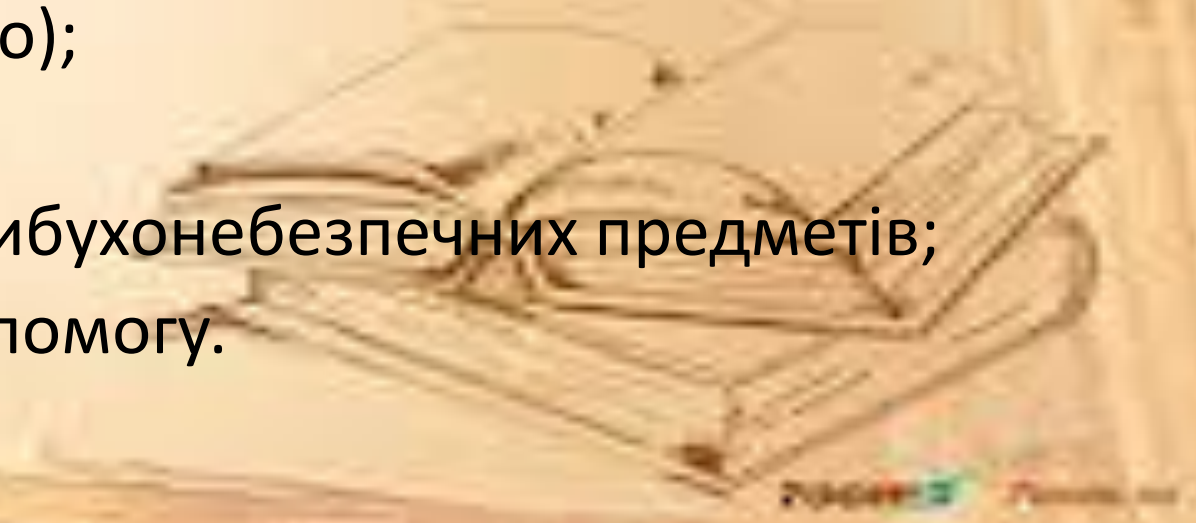
стаття [«Розвиваємо навички керування емоціями: 6 дієвих вправ»](#);

стаття [«Саморегуляція психоемоційного стану: дієві прийоми»](#).

Також варто пояснити учням, що всі ми реагуємо на стрес по-різному, тож інколи поведінка навіть рідних може не відповідати нашим очікуванням, а про поведінку сторонніх людей годі й говорити.

Правила поведінки в умовах воєнного стану

- Нова реальність диктує нові правила життя. Тепер одне з найважливіших завдань – навчити дітей правилам безпеки, які допоможуть зберегти життя. Школярі мають знати:
- які заборони та обмеження діють під час воєнного стану;
- що таке «тривожна валіза», як її зібрати, що туди покласти;
- як діяти під час повітряних тривог (що робити, якщо сигнал застав удома / на вулиці / в магазині тощо);
- як поводитися під час обстрілів;
- що робити у випадку виявлення вибухонебезпечних предметів;
- як надавати першу домедичну допомогу.

Під час виховних годин не обмежуйтеся лише поданням матеріалу у форматі лекції: на жаль, діти навряд добре це запам'ятають. Тож підготуйте тематичні пам'ятки (їх можна зробити за допомогою Canva: якщо вчитиметеся офлайн, то їх можна роздрукувати та роздати учням, а якщо онлайн – просто надіслати дітям у месенджери), брошури, плакати тощо.

Під час підготовки тематичних виховних годин вам стануть у пригоді наступні матеріали:

- брошура [«У разі надзвичайної ситуації або війни»](#);
- стаття [«Правила поведження з вибухонебезпечними предметами: як провести виховну годину»](#);
- поради від ДСНС [«Дії населення в умовах надзвичайних ситуацій воєнного характеру»](#);
- [поради від проєкту Взаємодія.](#)

Адаптація та підтримка учнів-ВПО

Можливо, у вашому класі вже є учні-ВПО, а може вони з'являться на початку нового навчального року. У будь-якому разі потрібно подбати про те, аби вони почували себе в новому колективі комфортно. Для розв'язання цього питання доречно залучити шкільного психолога та соціального педагога.

Звісно, дуже важливо, аби діти з числа внутрішньо переміщених осіб змогли потоваришувати з однокласниками, хоч як би вони не навчалися – онлайн чи офлайн. Контакт із однолітками в будь-якому випадку чинить позитивний вплив та допомагає оговтатися від стресу. Але не менш важливо провести правильну підготовчу роботу з класом, аби школярі зі свого боку теж допомогли новеньким.

Розвиток критичного мислення та медіаграмотності

- Про те, наскільки важливо критично мислити в будь-якій ситуації та володіти навичками медіаграмотності, говорили завжди. І тепер, в умовах війни, ми можемо як ніколи добре бачити всі наслідки активної роботи ворожої пропаганди. Вона приймає різні форми, інколи найнеочікуваніші, але ми маємо бути готові. І маємо навчити дітей теж бачити фейки та пропаганду, адже нерідко вона спрямована саме на молоде покоління, на яке легше вплинути.
- Тож саме час працювати! Проводьте тематичні виховні години, в межах яких діти виконуватимуть вправи, покликані розвивати критичне мислення та медіаграмотність – це можуть бути тренінги, учням такий формат точно сподобається. Запропонуйте дітям створити тематичні проєкти та проведіть заняття, під час якого учні розглядатимуть популярні фейки, вчитимуться шукати першоджерела та проводити верифікацію інформації. Влаштовуйте диспути, під час яких діти обговорюватимуть спірні новини та наративи тощо.

Національно-патріотичне виховання

Тепер, в умовах повномасштабної війни, яку розв'язала рф проти України, вже ні в кого не викликає сумнівів той факт, що зараз ми маємо приділити особливу увагу національно-патріотичному вихованню. Саме тому надзвичайно важливо:

- Проводити заходи національно-патріотичної спрямованості.
- Займатися волонтерською діяльністю.
- Розповідати дітям про українську культуру.
- Влаштовувати акції пам'яті.
- Проводити години спілкування, присвячені війни рф проти України.
- Створювати навчальні проєкти, присвячені борцям за незалежність та свободу нашої країни.
- Організовувати зустрічі із ветеранами АТО, ООС та війни рф проти України.

Стежте за тим, аби заходи були позбавлені проявів шароварщини та надмірного пафосу – він надто часто сприймається як нещирість, а діти гостро на це реагують. Краще говорити із дітьми щиро та відверто, це допоможе їм зрозуміти важливі речі.

Також щоденно проводиться загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

